

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FAKULTA MATEMATIKY, FYZIKY A INFORMATIKY
Katedra astronómie, fyziky Zeme a meteorológie
Mlynská dolina F1, 842 48 B r a t i s l a v a 4

fax: +421-2-6542 5982, tel.: +421-2-6542 9025
e-mail: moczo@fmph.uniba.sk

Středisko společných činností AV ČR
Akademie věd ČR

Národní 3
117 20 Praha 1
Česká republika

Bratislava 27. júla 2009

Stanovisko k podpore základného výskumu

Na základe dokumentov AV ČR, komunikácie s našimi českými kolegami a spolupracovníkmi a informácií v médiách máme pocit, že je našou morálnou i profesionálnou povinnosťou vyjadriť sa k situácii, ktorá vznikla vo vzťahu k základnému výskumu a najmä k základnému výskumu v Akadémii vied Českej republiky.

Civilizačný, spoločenský a ekonomický pokrok je nemysliteľný bez pokroku poznania. V celej novodobej histórii sa pokrok poznania uskutočňuje najmä vďaka tomu, čo nazývame základným výskumom. K pokroku poznania prispievajú aj podnety z výroby, avšak tieto v žiadnom prípade nikdy nenahradili a ani principiálne nemôžu nahradiť slobodný základný výskum.

Krátkozraké, jednoduché a zjednodušujúce úvahy o nepatričnej redukcii základného výskumu a nepatričnej a najmä nejasnej podpore tzv. aplikovaného výskumu môžu viesť k dlhodobému poškodeniu spoločnosti vo všetkých oblastiach jej života.

Možno pomôže pripomenúť, že financovanie vedy v USA sa už od konca druhej svetovej vojny riadi zásadami, ktoré vypracoval pre prezidenta Roosvelta Dr. Vannevar Bush - Science The Endless Frontier, A Report to the President by Vannevar Bush, Director of the Office of Scientific Research and Development, July 1945, <http://www.nsf.gov/od/lpa/nsf50/vbush1945.htm>. Tento dokument veľmi jasne charakterizuje poslanie, význam a nezastupiteľnosť základného výskumu pre štát, spoločnosť a ľudstvo.

Politici a tí, ktorí majú finančnú moc, by nemali konať nekvalifikovane vo vzťahu k základnému výskumu. Nikdy by nemali zneužiť svoje postavenie v prospech krátkodobých politických cieľov a v neprospech spoločnosti a pokroku.

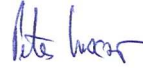
Píšeme toto stanovisko s pohnutím a obavami. Aj preto, lebo vieme, že česká geofyzika je na špičkovej medzinárodnej úrovni a niektorí kolegovia patria medzi absolútne najlepších na svete vo svojich problematikách. Celé roky im tak trochu ich vynikajúcu úroveň v dobrom závidíme a teraz sa nám nechce veriť, že by týchto ľudí niekto obmedzoval v ich vedeckej tvorbe.

Prof. RNDr. Peter Moczo, DrSc.

predseda Slovenského národného komitétu
pre geodéziu a geofyziku (~IUGG)

a

vedúci Katedry astronómie, fyziky Zeme
a meteorológie FMFI UK v Bratislave

Doc. RNDr. Miroslav Bielik, DrSc.

vedúci Katedry aplikovanej
a environmentálnej geofyziky PriF UK v Bratislave

RNDr. Ladislav Brimich, CSc.

riaditeľ Geofyzikálneho ústavu
Slovenskej akadémie vied

Dodatok: Úryvok zo správy dr. Vannevara Busha

The Importance of Basic Research

Basic research is performed without thought of practical ends. It results in general knowledge and an understanding of nature and its laws. This general knowledge provides the means of answering a large number of important practical problems, though it may not give a complete specific answer to any one of them. The function of applied research is to provide such complete answers. The scientist doing basic research may not be at all interested in the practical applications of his work, yet the further progress of industrial development would eventually stagnate if basic scientific research were long neglected.

One of the peculiarities of basic science is the variety of paths which lead to productive advance. Many of the most important discoveries have come as a result of experiments undertaken with very different purposes in mind. Statistically it is certain that important and highly useful discoveries will result from some fraction of the undertakings in basic science; but the results of any one particular investigation cannot be predicted with accuracy.

Basic research leads to new knowledge. It provides scientific capital. It creates the fund from which the practical applications of knowledge must be drawn. New products and new processes do not appear full-grown. They are founded on new principles and new conceptions, which in turn are painstakingly developed by research in the purest realms of science.

Today, it is truer than ever that basic research is the pacemaker of technological progress.